

Деревянко Б.В. Застосування засобів регулюючого впливу держави на суб'єкти господарювання, що використовують альтернативні джерела енергії // Актуальні проблеми цивільного права та цивільного процесу: Зб. доповідей та тез повідомлень учасників всеукр. наук.-практ. конф. / Ред. кол. С.Г. Кузьменко, О.І. Антонюк. — Донецьк: ДЮІ ЛДУВС ім. Е.О. Дидоренка, 2007. — С. 164—165.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬ АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

Деревянко Б.В.,

*канд. юрид. наук, завідувач кафедри господарського та екологічного права
Донецького юридичного інституту ЛДУВС*

За різними даними вчених з природничих наук на сьогодні наявних запасів нафти, що залишилися на Землі, вистачить людству лише на 22 роки. На кілька років довше людство буде використовувати природний газ та інші види рідкого і твердого палива на основі вуглеводнів. Тому вже зараз необхідно стимулювати суб'єктів господарювання до виробництва і використання альтернативних джерел енергії.

В Україні діють закони – «Про альтернативні види рідкого та газового палива» від 14 січня 2000 року і «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року. У них серед іншого визначаються основні терміни й ознаки альтернативних видів палива, економічний механізм стимулювання у сфері використання альтернативних видів палива або державне управління та регулювання у сфері альтернативних джерел енергії. Названі закони передбачають певні напрями державного впливу у бік стимулювання розвитку використання альтернативних джерел енергії. Проте конкретних шляхів у розвиток загальних положень цих законів до сьогодні не зроблено.

Зараз відсутні ефективні загальнодержавні програми, спрямовані на використання альтернативних джерел енергії. А саме використання альтернативних джерел енергії носить більшою мірою приватний, а не державний характер. Однак в багатьох розвинених країнах вже багато десятиліть здійснюються пошуки способів отримання енергії з альтернативних джерел і виконуються програми, спрямовані на їх масове впровадження. У першу чергу це стосується країн, що не мають власної сировинної бази вуглеводнів – країн Західної Європи та Японії. Так, у ФРН діють програми, згідно з якими до 2010 року у країні не менш як 5 % від усієї кількості автомобілів мають заправлятися бензином, отриманим шляхом переробки рослин. Сировиною для отримання біобензину слугує однорічна озима чи ярова рослина родини хрестоцвітних – рапс (латиною – *Brassica napus*). Значна частина сировини для німецького рослинного бензину вирощується в Україні. У той же час, у самій Україні лише на рівні вчених обговорюється можливість використання біобензину.

Зараз відсутні програми розвитку використання біопалива. Необхідно якнайшвидше їх розробити та розпочати виконання. Але більш прогресивним з точки зору економіки та екології є використання енергії, що виробляється (акумулюється) з невичерпуваних джерел, адже вирощування сировини для біопалива дорого коштує, а його спалювання шкодить людині та природі. Тому слід розробляти та виконувати програми переходу на біопаливо як поточні та такі, що

Деревянко Б.В. Застосування засобів регулюючого впливу держави на суб'єкти господарювання, що використовують альтернативні джерела енергії // Актуальні проблеми цивільного права та цивільного процесу: Зб. доповідей та тез повідомлень учасників всеукр. наук.-практ. конф. / Ред. кол. С.Г. Кузьменко, О.І. Антонюк. — Донецьк: ДЮОІ ЛДУВС ім. Е.О. Дидоренка, 2007. — С. 164—165.

мають тактичний характер, а програми використання енергії, акумульованої з невичерпуваних джерел (енергії Сонця, вітру, течії води, енергії припливів та відливів та ін.) – як довгоперспективні стратегічного характеру. В інших роботах нами пропонувалася структура таких програм. Для зацікавлення суб'єктів господарювання до участі у їх виконанні, а також до здійснення інвестицій у виробництво енергії з альтернативних джерел необхідно використовувати весь комплекс відомих правовій науці імперативних та диспозитивних методів регулювання економічних правовідносин. Причому саме використання других дозволить ефективно виконувати довгострокові програми.

Основні засоби регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання названо у статті 12 Господарського кодексу України:

- державне замовлення;
- ліцензування, патентування і квотування;
- сертифікація та стандартизація;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Серед цих засобів одними з найбільш дієвих є надання інвестиційних, податкових та інших пільг. Завдяки впливу на економічний інтерес учасників господарських правовідносин вони будуть об'єктивно зацікавлені у виконанні державних програм використання біопалива та альтернативних джерел енергії. Шляхом внесення доповнень до законів України, що регулюють особливості оподаткування суб'єктів господарювання різними податками («Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 року; «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» від 11 грудня 1991 року; «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 року; «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» від 21 лютого 1992 року та ін.), можна зацікавити їх виготовляти обладнання, необхідне для виробництва енергії з альтернативних джерел, а також переналадити обладнання з метою використання такої енергії. Так само держава може надавати пільги усім інвесторам – вітчизняним та іноземним; фізичним особам, суспільним організаціям, суб'єктам господарювання та іншим державам, які здійснюють інвестиції у виробництво в Україні енергії з альтернативних джерел. А обов'язкове застосування названих засобів регулюючого впливу до суб'єктів господарювання, що використовують енергію з альтернативних джерел, в комплексі з деякими іншими повинно дати поштовх початку реалізації відповідних програм і дозволити вже зараз економити природні ресурси і менше шкодити навколишньому природному середовищу.